Til
Arendal kommune
Postboks 123
4891 Grimstad
postmottak@arendal.kommune.no

Fra
NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Deres ref.: 26/26079 Dato: 13.10.2026

Høringsinnspill – forslag til forskrift om bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort

NOAH – for dyrs rettigheter viser til Arendal kommunes høring av forslag til ny forskrift om jakt i Arendal kommune (jaktforskriften). Forslaget inneholder en ny § 4 som åpner for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort i hele kommunen.

Etter viltressursloven er det som hovedregel forbudt å bruke restlysforsterkende og termiske siktemidler under jakt. Kommunen kan bare gjøre unntak ved jakt på hjort, og bare for å avverge "alvorlig skade" på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet, jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29 a fjerde ledd. Forbudet henger også sammen med Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Konvensjonens artikkel 8 og vedlegg IV forbyr bruk av "sikter for nattjakt, bestående av innretninger for elektronisk forstørrelse eller overføring" ved jakt på hjortedyr. Unntak kan bare gjøres etter artikkel 9, som blant annet forutsetter at det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning.

Saksframlegget beskriver ikke en alvorlig skadesituasjon. Kommunen skriver selv at den har "en stor bestand av rådyr og noe elg og hjort", og begrunner forslaget med at den ikke vil risikere at det oppstår en situasjon med hjort tilsvarende den kommunen har opplevd med beiteskader fra grågås. Saksframlegget legger ikke fram tall for beiteskader, påkjørsler eller bestandstetthet for hjort, ut over en kort omtale av fellingstall.

Det er kommunen som har best forutsetninger for å ha oversikt over beiteskader, påkjørsler og bestandsutvikling, blant annet gjennom søknader om skadefelling, kontakt med vald og grunneiere og data i Hjorteviltregisteret. Dersom hjorten påførte alvorlig skade i kommunen, ville det være naturlig at kommunen allerede hadde oversikt over og kunne dokumentere dette.

NOAH har derfor sett på de tilgjengelige tallene fra Hjorteviltregisteret og fra bestandsrapporten (2024) for elg og hjort i Agder, som Faun Naturforvaltning har utarbeidet på oppdrag fra Agder fylkeskommune. Etter NOAHs syn gir de ikke grunnlag for å konkludere med at hjortebestanden i Arendal er høy eller økende, eller at hjort påfører, eller kan forventes å påføre, alvorlig skade i kommunen. NOAH ber derfor Arendal kommune om ikke å vedta forslaget til § 4.

1. Bestandssituasjonen og alvorlig skade

Landbruksdirektoratets veileder sier at kommunen først bør vurdere om hjortebestanden er høy eller økende, "i og med at dette er ei forutsetning for å åpne for bruk av termiske siktemidler".[1]

Kommunen skriver at antall felte hjort har økt fra 4–5 til 15–20 de siste årene. Tall fra Hjorteviltregisteret viser at det ble felt 4 og 5 hjort i 2015 og 2016, og 10, 20 og 11 hjort de tre siste jaktårene (2023–2025).[2] Uttaket har altså økt sammenlignet med for ti år siden, men økningen må ses i sammenheng med at tildelingen har økt fra 11 dyr i 2015 til 23 dyr i 2025, og at antall registrerte jegerdager i sett hjort-registreringen har økt fra 4 til 237 i samme periode.[3] Fellingstallene alene sier derfor lite om bestandsutviklingen. I 2023 ble det felt 0,6 hjort per 10 km² tellende areal i Arendal, som er blant de laveste tallene i Agder, mot 1,6 for fylket samlet.[4]

Sett hjort-indeksen gir heller ingen holdepunkter for at bestanden er økende. Antall sett hjort per jegerdag har vært mellom 0,08 og 0,31 i perioden 2021–2025, mot 0,27–0,45 i perioden 2018–2020. Datagrunnlaget er svært lite: det høyeste antallet jegerdager i perioden var 279. Faun skriver i bestandsrapporten at datamaterialet for hjort i Arendal utgjør "svært få observasjoner av hjort (<100)", og at indeksene "bør tolkes med særlig varsomhet".[5] Om utviklingen i Arendal skriver Faun at det er "for lite data til å kunne si noe tydelig om endringene i bestandstettheten, men bestandstettheten virker å synke for siste treårsperiode", og at tallene "viser ikke den forventede økningen i bestandsstørrelse".[6]

Veilederen sier også at kommunen ikke kan åpne for bruk av slike siktemidler "hvis kommunen ikke har vedtatt kommunale mål som sier noe om ønsket bestandsutvikling", og heller ikke "hvis kommunen har mål om bestandsvekst av hjort".[7] Saksframlegget viser ikke til vedtatte kommunale mål for hjort, men viser til driftsplanen for hjort for 2025–2027, og skriver at Arendal viltlag ifølge denne ønsker "en forsiktig vekst i hjortebestanden", mens kommunens viltforvaltning ikke ønsker en bestandsvekst. Den eneste planen saksframlegget viser til, legger altså opp til vekst.

Saksframlegget viser til hensynet til landbruket og til viltpåkjørsler. Når det gjelder landbruket, viser kommunen til at bondelaget har uttrykt "bekymringer for beiteskader, som følge av en eventuell økning i hjortebestanden". Bekymringen gjelder altså en mulig framtidig økning, ikke skader som allerede har oppstått. Kommunen sammenligner med beiteskader fra grågås, men skriver selv at dette

---

[1] Landbruksdirektoratet. Fastsettelse av lokal forskrift for åpning for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler til jakt på hjort. Publisert 30.07.2026, sist oppdatert 17.09.2026. Tilgjengelig på: https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/forvaltning/alle-veivisere-for-jakt-og-fangst/forvaltning-av-hjortevilt/fastsettelse-av-lokal-forskrift-for-apning-for-bruk-av-restlysforsterkende-og-termiske-siktemidler-til-jakt-pa-hjort

[2] Hjorteviltregisteret. Tildelte og felte dyr, hjort, Arendal kommune, jaktår 2015/2016–2025/2026, summert per år. Hentet 13.10.2026. Tilgjengelig på: https://www.hjorteviltregisteret.no

[3] Hjorteviltregisteret. Sett hjort per jegerdag, Arendal kommune, innmark og utmark, jaktår 2015/2016–2025/2026, summert per år. Hentet 13.10.2026. Tilgjengelig på: https://www.hjorteviltregisteret.no

[4] Åsan, E., Meland, M., Øie, I., Engh, A. og Aarbø, M. S. Elg og hjort i Agder 2024. Faun rapport R006-2024. Faun Naturforvaltning, på oppdrag fra Agder fylkeskommune. 2024. Tabell 2, s. 30.

[5] Åsan mfl. 2024, s. 9.

[6] Åsan mfl. 2024, s. 33–34.

[7] Landbruksdirektoratet, veileder om lokal forskrift for termiske siktemidler, avsnittet "Sammenheng med kommunale målsettinger og annen virkemiddelbruk".

er "uten direkte sammenlikning". Veilederen åpner for at det kan fastsettes forskrift for å avverge skade som er "påregnelig å kunne inntreffe",[8] men da må det være holdepunkter for at bestanden er høy eller økende. Det viser verken saksframlegget eller tallene over.

Viltpåkjørsler er en av skadene på samfunnsinteresser som veilederen trekker fram i vurderingen av alvorlig skade, og kommunen skriver at mange dyr blir påkjørt i trafikken hvert år. Påkjørsler er et reelt problem, både for trafikksikkerheten og for dyrene som blir skadet eller drept. Fallviltstatistikken i Hjorteviltregisteret viser imidlertid at det fra 2016 og fram til i dag er registrert to hjort påkjørt av motorkjøretøy i Arendal, én i 2017 og én i 2019, og ingen påkjørt av tog.[9] Det er altså ikke registrert noen påkjørte hjort i kommunen siden 2019. Påkjørslene saksframlegget viser til, ser dermed ut til å gjelde andre arter, som rådyr, og kan ikke begrunne en forskrift som bare gjelder hjort.

2. Alternative tiltak er ikke vurdert

Etter Bernkonvensjonen artikkel 9 kan det bare gjøres unntak fra forbudet dersom det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning. Saksframlegget vurderer ikke om andre tiltak kan forebygge de skadene kommunen er bekymret for. Kommunen viser til at den allerede har et lavere minsteareal for hjort (5000 dekar) enn det viltlaget legger opp til (8000 dekar per tildelt hjort).

Dersom det oppstår beiteskader, kan godt utformede hjortegjerder rundt innmark, frukthager og nyplantet skog forebygge skadene der de oppstår. Slike gjerder hindrer også beiting fra rådyr, som kommunen beskriver som en stor bestand. For å redusere påkjørsler viser NINA-rapporter til tiltak som viltgjerder, faunapassasjer, skilting og varsling, siktrydding og redusert hastighet. Viltgjerder er blant de mest effektive tiltakene, særlig i kombinasjon med faunapassasjer.[10,11] Kommunen bør samarbeide med veimyndighetene om slike tiltak på utsatte strekninger. Tiltakene vil også kunne redusere påkjørsler av rådyr og elg.

3. Behovet for termiske siktemidler er ikke begrunnet

Under økonomiske konsekvenser skriver kommunen at forskriften skal gjøre det mulig å redusere bestanden av hjort "på en mer effektiv og raskere måte". Det at termiske siktemidler kan gjøre det lettere å øke uttaket, er ikke i seg selv tilstrekkelig for å gjøre unntak fra forbudet. Kommunen må vise at det foreligger, eller kan forventes, alvorlig skade som følge av høy bestandstetthet, og at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger, jf. Bernkonvensjonen artikkel 9. Saksframlegget har ikke konkretisert noe skadeomfang, og har ikke vurdert andre tiltak.

Saksframlegget forklarer heller ikke hvorfor bestanden skal reduseres raskt, når driftsplanen legger opp til forsiktig vekst.

---

[8] Landbruksdirektoratet, veileder om lokal forskrift for termiske siktemidler, avsnittet "Vurderingskriterier for kommunen".

[9] Hjorteviltregisteret. Fallviltstatistikk, årsak per år, Arendal kommune, hjort, årsak "påkjørt av motorkjøretøy" og "påkjørt av tog", 01.01.2016–13.10.2026. Hentet 13.10.2026. Tilgjengelig på: https://www.hjorteviltregisteret.no/FallviltInnsyn/Statistikk

[10] Rolandsen, C. M., Langeland, K., Tømmervik, H., Hesjedal, A., Kjørstad, M., Moorter, B. V., ... og Solberg, E. J. 2017. Tamreinpåkjørsler på Nordlandsbanen. Utfordringer og tiltak i Nord-Trøndelag og Nordland. *NINA rapport 1326.*

[11] Rød-Eriksen, L., Israelsen, M. F., og Rolandsen, C. M. 2024. Hjorteviltets bruk av viltpassasjer på Rv3 mellom Løten og Elverum. Oppsummering av prosjektperioden 2020-2024. *NINA rapport 2534.*

4. Dyrevelferd

Termiske siktemidler gjør det mulig å jakte i mørket. Hjorten er ofte aktiv og beiter i skumringen og om natten, særlig i kulturlandskapet. Jakt i disse periodene gir dyrene mindre uforstyrret tid til beiting, noe som kan gi dårligere næringsopptak og svekket kondisjon. Jakt i mørket gir også mer stress og forstyrrelse for andre ville dyr i de samme områdene.

Termiske siktemidler viser dyrets varmesignatur, men gir et begrenset bilde av omgivelsene. Tynne greiner, høyt gress og annen vegetasjon mellom jeger og dyr kan være vanskelig å se, og kan avlede kula. Det kan også være vanskeligere å bedømme avstand i mørket. Dersom et dyr blir skadeskutt, er ettersøk i mørket mer krevende, og det kan ta lengre tid før dyret blir funnet og avlivet. Dyret kan da lide lenge.

Kommunen skriver at det er opp til viltlaget og de enkelte jaktlagene og grunneierne om de vil ta slike siktemidler i bruk, og at de eventuelt selv kan begrense hvilke dyr som kan felles på denne måten. Ifølge saksframlegget henstiller driftsplanen også til å spare store hinder. Termiske siktemidler gjør det lettere å oppdage dyret, men ikke nødvendigvis å vurdere kjønn, alder og familieforhold. Modne gevir har for eksempel lav varmesignatur og kan være vanskelige å skille fra bakgrunnen i et termisk sikte, slik at det kan være vanskelig å se detaljene.[12] Eid jeger- og fiskelag har pekt på at det ved bruk av slike siktemidler kan bli en stor utfordring å ta ut de "rette" dyrene, særlig å unngå å skyte morsdyr fra kalver.[13]

Hjorten har egenverdi, uavhengig av den nytteverdien den måtte ha for mennesker, jf. dyrevelferdsloven § 3. Forvaltningen bør derfor bygge på varsomhet og respekt for dyrenes egenverdi og ikke bidra til en utvikling der stadig mer avansert teknologi tas i bruk for å effektivisere jakt.

5. Naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Kommunen har ikke lagt fram et kunnskapsgrunnlag om bestandssituasjonen for hjort eller om skader, og Faun påpeker at datagrunnlaget i Arendal er for lite til å si noe tydelig om bestandsutviklingen. Faun anbefalte at det årlige uttaket opprettholdes, og at det er "fokus på å legge inn sett hjort samt slaktevekter for å få et best mulig grunnlag for videre forvaltning av hjorten i kommunen".[14]

Når kunnskapsgrunnlaget er så mangelfullt, tilsier føre-var-prinsippet i § 9 at kommunen ikke øker jakttrykket ved å åpne for jakt i mørket. Jakt i mørket kommer også i tillegg til ordinær jakt og annen forstyrrelse, og øker den samlede belastningen på hjorten og andre ville dyr, jf. § 10.

[12] Pixfra. Can you see antlers with thermal imaging? Tilgjengelig på: https://www.pixfra.com/can-you-see-antlers-with-thermal-imaging
[13] Vedvik, J. "– Må ligge føre eit dokumentert behov". Fjordabladet. 4. september 2026. Tilgjengelig på: https://www.fjordabladet.no/nyhende/n/wr0LqL/maa-ligge-foere-eit-dokumentert-behov
[14] Åsan mfl. 2024, s. 34.

Konklusjon

Saksframlegget beskriver en bekymring for at hjortebestanden kan øke i framtiden, ikke en situasjon med høy bestandstetthet og alvorlig skade. Tallene fra Hjorteviltregisteret gir ingen holdepunkter for at bestanden er høy eller økende, det er registrert to påkjørte hjort i kommunen siden 2016, og den eneste planen saksframlegget viser til, har mål om forsiktig vekst.

NOAH er prinsipielt imot bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt. Uavhengig av dette mener NOAH at Arendal kommune ikke har dokumentert at vilkårene for å gjøre unntak fra lovens hovedregel er oppfylt, og at de tilgjengelige tallene heller ikke gir grunnlag for et slikt unntak. NOAH ber derfor Arendal kommune om ikke å åpne for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Dorrit Rahbek
Biolog